

Farratge no ecològic. I el consumidor què?

XÈNIA TORRAS, D'ECOCONSUM

Les situacions de sequera que ha viscut Catalunya en els darrers dos anys han provocat una escassetat de farratge ecològic que ha agreujat el dèficit que en pateix el sector de forma estructural. Des de l'autoritat de control competent, el Departament d'Agricultura, s'ha permès establir excepcions que permetin alimentar el bestiar amb farratge convencional sense perdre l'aval, situació que ha desencadenat desencís i rebuig des d'alguns grups de consumidors.

És freqüent en la nostra societat, a l'hora de solucionar un problema, aïllar-lo del context global per tal de poder-li aplicar accions concretes i transitòries. Això és el que s'anomena tancar forats o apagar focs. I és un error. Sempre cal buscar solucions, que sense ser les més ràpides i fàcils, ens permetin tenir una visió global de l'entorn del problema i fer-ne un anàlisi a consciència, que no sempre ha de coincidir amb la solució més senzilla.

El problema

El problema sorgeix arran de l'ordre ARP/464/2006 del 5 d'octubre del Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, per la qual s'autoritza un percentatge superior de farratges que no procedeixin de l'agricultura ecològica per a l'alimentació de bestiar herbívor en producció ramadera ecològica, des de l'agost de 2006 fins al maig de 2007. La decisió es va prendre per la falta d'aliment pels animals causat per la sequera i té com a destinataris els productors que hagin perdut totalment o parcial la seva producció de farratge i no en trobin per comprar-ne a un altre operador. El percentatge màxim de producte convencional que es pot autoritzar és del 60% de la matèria seca del total de la ració diària, prèvia sol·licitud al Consell Català de la Producció Agrària Ecològica.

La ramaderia ecològica es fonamenta en un sistema concret de maneig animal el qual assenta una de les seves principals bases en una alimentació natural, que no s'hagi tractat químicament. Com a consumidors tenim tots clar que aquesta alimentació té per objectiu final certificar un sistema de producció que ens dona una carn de més bona qualitat.

Si la manca d'aliment natural per obtenir aquest producte es "soluciona", deixant que el ramader baixi la qualitat de l'alimentació, i a més se li permeti seguir venent aquesta carn amb el segell de producció ecològica, potser sí, que es soluciona el problema econòmic del productor, però com a contrapartida el consumidor hi perd, ja que la qualitat de la carn ecològica evidentment no serà la mateixa. Però és que a la llarga també hi perdran els ramaders que fan producció ecològica, ja que al consumidor no li valdrà la pena pagar un cost extra per una carn que cada vegada més s'assembla a la de la producció intensiva.

En altres sectors, quan hi ha un problema que afecta directament la producció es soluciona amb ajudes directes al pagès. Si en un període de sequera es perd part de la producció d'olivera, no es permet vendre les avellanes com si fossin olives per compensar la falta d'ingressos, això seria un frau. Per què en la producció ecològica en aquest país es permet vendre'ns gat per llebre? Realment aquest problema no és el primer cop que succeeix, i si les solucions no ataquen la problemàtica en les seves arrels, no serà l'última.

L'anàlisi

Però hem d'analitzar el problema de la presumpta "manca" de farratges de producció ecològica, per a poder no només fer una crítica constructiva, sinó alhora trobar solucions reals i a llarg termini. Solucions per a tots, i no apagafocs legals. El primer a analitzar és l'estat del sector. L'escassetat de farratge ecològic cada cert període de temps de lata que no hi ha un equilibri estable entre l'oferta i la demanda, i el primer que cal modificar és una

S'han de millorar les estructures de distribució, la relació entre productors i la coordinació del mercat

normativa oficial que no obliga, ni tant sols incentiva, que en les explotacions agràries es tanquin cicles, on es mantingui un equilibri entre les entrades i sortides de materials i on es produeixi un màxim aprofitament dels subproductes derivats; és a dir, tancar cicles de nutrients, cicles d'energia...etc. En definitiva ens trobem amb la paradoxa d'una ramaderia ecològica significativament deslligada de la terra. Aquesta és potser la primera part que s'ha de solucionar, i que no només evitaria el problema de la manca de farratges, sinó molts d'altres que a hores d'ara ja són problemes anacrònics del sector ecològic. Tot i així, actualment la tendència és la inversa, és a dir, anar "suavitant" la normativa, per a facilitar l'accés a l'aval.

Si volem fer una visió un xic més concreta i local, menys global, cal potenciar la unió-relació entre productors ecològics en general. En el cas que ens ocupa, la manca de relació i unió entre productors de farratges i ramaders, fa que els primers es vegin obligats a exportar el farratge, simplement per una manca de suport dels propis ramaders ecològics que volen disminuir costos a qualsevol preu, inclòs el preu del sacrifici del propi sector. Intentar sectorialitzar l'agricultura ecològica, tal i com es fa en la convencional, no és viable en un sector tant minoritari i que alhora abasta un territori tant extens com és Catalunya. S'han de millorar les estructures de distribució, la relació entre productors i la coordinació del mercat.

El CCPAE demana que el ramader justifiqui que ha contactat tres productors de farratge d'origen ecològic i ha rebut una resposta negativa de tots tres, abans d'autoritzar una sol·licitud per a consumir farratge de l'agricultura convencional. Però cal saber que el CCPAE és un organisme de control i no de gestió, i per tant es pot donar la perversitat de tenir agricultors de farratge ecològic que no puguin vendre la seva producció, ja que "ningú els ho ha demandat". Una producció que per altra banda és més cara que la convencional, i més tenint en compte els dos anys consecutius de sequera que hi ha hagut. En aquest cas, on és l'organisme de gestió? La resposta és molt dura: no hi ha organisme de gestió, i és una tasca que per altra banda el CCPAE no pot desenvolupar.

01

02

Què es fa per a evitar que això torni a succeir? Per què la nova ordre no contempla també la reorganització de la gestió del producte intern de consum ecològic? Des del CCPAE, a mitjans de desembre s'han autoritzat menys de cinc sol·licituds per a donar farratge convencional al bestiar ecològic arran de l'ordre apareguda el 5 d'octubre. Se suposa que la demanda augmentarà a mida que s'acosti l'hivern. Però, per què alguns ramaders tenen prou farratge i altres no? És realment que no hi ha suficient farratge al mercat? O que no s'han organitzat i previst amb suficient antelació com gestionaran la seva explotació?

No hem d'oblidar, ja que analitzem tot l'entorn del problema, que el sector ecològic consta de tres estructures, que no sempre estan tant lligades ni són tant sòlides com caldria; els productors, els distribuïdors i els consumidors. I és important no oblidar que dins d'aquest trinomi tots podem ser part de la solució.

Les exigències i la solució

Des de les organitzacions de consumidors de productes ecològics ens plantejem seriosament que l'Ordre ARP/464/2006 del 5 d'octubre, no només no és la solució adequada sinó que tampoc és moralment acceptable. Des dels consumidors el punt de vista és unànime, i es té clar que es miri com es miri i es justifiqui com es justifiqui, l'aplicació de l'Ordre és un engany al consumidor.

Abans ja hem anat apuntant les diferents solucions a mitjà i llarg termini que es podrien o s'haurien de prendre per a reequilibrar al sector, però també donem una solució per la nostra part, ja que nosaltres també volem aportar el nostre granet de sorra perquè... algú ha preguntat als consumidors? Segurament ni ens han tingut en compte, ja que l'Administració i les grans estructures de distribució comercial es regeixen per les lleis de mercat convencional... i els consumidors de producte ecològic, des d'un punt de vista de consum responsable, no tenim els mateixos criteris que els consumidors de producte convencional.

Volem totes les garanties que el que mengem és el que ens diuen

Nosaltres no valorem el producte pel seu preu, sinó per si aquest preu és el just o no. No és que ens agradi pagar de més, però de la mateixa manera tampoc ens agrada pagar de menys; un preu just és un preu que garanteixi un producte de més qualitat encara que sigui minoritari el seu consum, i si per a garantir un mercat autosuficient de producció de carn ecològica hem de pagar un xic més, el paguem amb molt de gust, però volem totes les garanties que el que mengem és el que ens diuen...transparència en el producte i el seu preu, això és el que exigim i a canvi en pagarem el preu just. □

Ecoconsum és l'organisme que actua com a federació de les diferents cooperatives i/o associacions de consumidors de producte ecològic a Catalunya. www.ecoconsum.org